

Verksamhet

Uttag av bevattningsvatten
Dalsträsk
Nääs & Laby byar, Saltviks kommun

Beslut

N. N. har tillsammans med N.N. (Tomténs Mjök Ab) ansökt om uttag av bevattningsvatten från Dalsträsk, Saltvik.

Myndigheten har granskat ansökan och konstaterar att verksamheten kan utföras med beaktande av nedanstående instruktioner och föreskrifter, givna med stöd av 15 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen.

Detta beslut ersätter tidigare beslut ÅMH-Mb 357/10.

Instruktioner och föreskrifter

Följande instruktioner och föreskrifter föreskrivs med stöd av 24 och 26 §§ i miljöskyddslagen:

1. Från och med den tidpunkt då vatten inte längre rinner ut ur sjön kan vattenuttag ske ned till lägsta uttagsnivån som fastställs till - 6 cm under tröskelnivån. Tröskelnivån har tidigare fastställts till nivån +19,07 m N₆₀. 6 cm motsvarar en uttagsmängd om 15000 m³ vatten. Denna volym är endast riktgivande då det är lägsta uttagsnivån som begränsar uttaget.
2. En pegel som är inmätt mot fixpunkt ska finnas lätt tillgänglig för avläsning. Pegeln ska vara fast förankrad och ska vid behov kontrollmätas mot fixpunkt. Pegelns 0-nivå ska vara kalibrerad mot träskets tröskelnivå och lägsta uttagsnivån ska tydligt markeras på pegeln.
3. Vattenuttag ska mätas med vattenmätare eller kunna redovisas genom annan tillförlitlig metod, exempelvis gångtid på pump. Uttagsvolymerna ska journalföras.
4. Mätning av vattenstånd ska göras varannan vecka under perioden maj-september och under bevattningsperioden ska mätning utföras varje vecka. Av särskilt intresse är en bestämning av datum då tröskelnivån nås. Mätningarna ska dokumenteras tillsammans med uppgifter om

vattenuttaget enligt föreskrift 3.

En sammanställning av dokumentationen ovan ska inkomma till ÅMHM årligen senast 31 oktober. Blankett för ändamålet finns på ÅMHM:s hemsida.

5. Avslutande av verksamheten ska meddelas ÅMHM.

Motivering

Ansökan avser ett årligt uttag av 25000 m³ bevattningsvatten från Dalsträsk i Nääs by i Saltviks kommun. Uttagspunkten är i träskets södra del. Uttagsbehovet är som störst under juli-augusti och de huvudsakliga grödorna är potatis, lök och vall.

Verksamheten är miljögranskningspliktig enligt punkt 15.5b i landskapsförordningen (2008:130) om miljöskydd till den del det gäller vattenuttag som sker då vatten inte längre rinner ut från sjön och då uttaget överstiger en sänkning på 2,5 cm (motsvarande 6310 m³).

Miljögranskning är en kontroll av verksamhetens laglighet till skillnad från ett tillstånd som ger verksamhetsutövaren en rätt att utföra en viss åtgärd på en viss plats under vissa förutsättningar. ÅMHM meddelar genom detta beslut instruktioner om gränsvärden, nivåer, samt särskilda förfaringssätt i enlighet med 24 § miljöskyddslagen i syfte att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lag. Likaså meddelar ÅMHM föreskrifter om egenkontroll och rapportering i enlighet med 26 § miljöskyddslagen för att verifiera verksamhetens laglighet.

Dalsträsk är en sjö med ett medeldjup på ca 2,7 meter och ett maxdjup på ca 5,5 meter. Träsket är ca 25 hektar stort och har ett nederbördsområde på ca 188 hektar. Det ansökta totala uttaget motsvarar 2,1 procent av träskets totala volym. Träskets tröskelnivå har av projekterings- och vattenenheten vid Ålands landskapsregering tidigare uppmätts till +19,07 m N₆₀. Tröskeln består av en vägtrumma i utloppsdiket.

Sökandens ursprungliga ansökan och uppskattade behov av vatten är 25000 m³. Ett sådant uttag motsvarar en teoretisk sänkning på 10 centimeter, vilket tillsammans med naturlig avdunstning sommartid kan medföra att vattennivån i träsket blir för låg, speciellt under extremt torra år. Sökanden har tidigare innehaft tillstånd för uttag av 15000 m³ dock utan angiven lägsta uttagsnivå. Sjön är ännu klassad som relativt karg och är känslig för yttre påverkan. Guldalger har funnits rikligt och även cyanobakterier vilka kan orsaka stora blomningar och bidra till dålig lukt mm. På senare tid har även knoppslinga invaderat och utgör ett kraftigt inslag i sjöns växtlighet. Under torrsommaren 2018 bildade knoppslingan nästan en gåbar ”gräsmatta” vid stränderna. Det är inte klarlagt vad orsaken till detta är och vilka åtgärder som eventuellt kan vidtas för att förhindra eventuell ökad

utbredning av knoppslingan. Uppgifter gör dock gällande att knoppslingan tycks klara alla slags förhållanden, såväl höga vattenstånd som låga vattenstånd. Det verkar inte finnas några råd om hur man ska göra för att bli av med den eller ens begränsa dess framfart. Knoppslingan verkar dock kunna växa ut sig själv men några direkta åtgärder av människan kan inte anges. Därvid kan inte heller några särskilda försiktighetsmått gällande uttag av bevattningsvatten ställas med avseende på knoppslingan.

Under den extremt torra sommaren 2018 skedde i princip ingen tillrinning och tröskelnivån nåddes 7 juli. Fram till slutet av september sjönk vattennivån med hela 28 cm. Vattenuttag kunde ske endast under juni och första halvan av juli. Sökanden behöver därför ha beredskap för andra vattentillgångar för bevattning om/när lägsta uttagsnivån nås.

ÅMHM konstaterar att inga andra kända uttag från Dalsträsk finns förutom den nu aktuella ansökan. Vidare konstaterar ÅMHM att avdunstningen från en fri vattenyta under en sommarperiod maj-september kan uppgå till ca 50 centimeter, varför uttaget som ansökan gäller är förhållandevis litet. ÅMHM har beaktat kända fakta genom att fastställa en sänkningsgräns i instruktion 1, under vilken uttag av bevattningsvatten inte är tillåtet. Instruktion 1 ges med stöd av 24 § miljöskyddslagen och syftar till att undvika alltför låga vattennivåer orsakade av bevattningsvattenuttag i träsket samt för att skydda allmänna och enskilda intressen enligt 4 kap. 1 och 4 §§ i vattenlagen (1996:61).

Vidare har instruktion 2 givits i syfte att förebygga negativ miljöpåverkan, i enlighet med f punkten i 24 § miljöskyddslagen. Det åligger verksamhetsutövaren att följa med vattennivån i Dalsträsk för att försäkra att inget uttag sker under lägsta uttagsnivån. Vidare ska verksamhetsutövaren i enlighet med instruktion 3 ha en vattenmätare för mätning av uttagen för att få tillförlitliga uppgifter om uttagen mängd.

Föreskrifter om egenkontroll och redovisning av verksamhetens miljöpåverkan i form av journalföring har föreskrivits i enlighet med 26 § miljöskyddslagen. Vattenuttaget och vattennivån i Dalsträsk ska mätas och antecknas under perioden maj-september eftersom denna period är mest intressant vid uppföljning av verksamhetens miljöpåverkan.

Med ovanstående motivering konstaterar ÅMHM att det med iakttagande av de i granskningsbeslutet givna instruktionerna och föreskrifterna är utrett att förutsättningarna i miljöskyddslagen och övrig lagstiftning som nämns i 10 § samma lag är uppfyllda.

Bakgrund

Ansökan anhängiggjordes 19.11.2018 som en ansökan om miljötillstånd för uttag av 25000 m³ bevattningsvatten samt reglering av sjön med +10 cm, vilket motsvarar uttagsvolymen. Uppdämning över 20000 m³ vatten är tillståndspliktigt. Sökanden har inte erhållit samfällighetens medgivande till reglering och därmed

har ärendet istället ändrats till en ansökan om miljögranskning då reglering inte längre är aktuellt.

Sökanden har tidigare haft en miljögranskning för verksamheten, beslut ÅMH-Mb 357/10.

Information

Om flera ansökningar om uttag av bevattningsvatten ur samma täkt inkommer ska en bevattningssammanslutning bildas för fördelning av uttagsmängderna, enligt vattenlag (1996:61) för landskapet Åland 13 kap. 1 § c punkten. ÅMHH kan enligt 13 kap. 15 § samma lag besluta att tillståndshavarna ska utgöra en sammanslutning för fördelning av vattnet.

Avgift

För beslutet uppbärs en avgift om 1040 euro enligt 14 § i Ålands landskapsregerings beslut (2018:99) om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Därmed tillämpas taxa 2018, avgiftstabell 1, miljögranskningsärenden punkt 15.5 uttag av vatten från sjö.

Besvär

Besvärсанvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Julia Westerberg
Sektionschef
Beslutande

Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Besvärсанvisning
2. Faktura